

Statsministeren (*J. O. Krag*): Under henvisning til grundlovens § 38 skal jeg over for folketinget give en redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Danmarks udenrigspolitiske mål er fred og samarbejde over landegrænserne. Vor vilje til at gøre en aktiv fredspolitisk indsats, hvor der måtte være mulighed for det, er kendt og anerkendt.

Regeringen ser med den største uro på den stadige udvidelse af krigsaktiviteten i Vietnam. De talrige mæglingsbestræbelser, der er udfoldet fra forskellige sider, har ikke hidtil båret frugt, og nogen snarlig afslutning på denne krig synes ikke i sigte. Som krigen fortsætter og krigshandlingerne udvides, vokser faren for verdensfreden. Skal vejen til forhandlinger beredes, må begge parter være indforstået med at mindske den militære aktivitet, herunder at indstille bombardementerne i Nordvietnam.

Vi finder det ikke realistisk at mene, at denne krig kan bringes til afslutning på anden måde end ved forhandlinger omfattende alle konfliktens parter, herunder Saigon-regeringen og den nationale befrielsesfront.

Regeringen vil fortsat nøje følge udviklingen og agte på enhver mulighed, som måtte vise sig for et bidrag til, at forhandlinger kan komme i gang og krigshandlingerne indstilles. Vi kan i dag kun appellere til alle implicerede om at gå ind i forhandlinger om en fredelig løsning — og gøre det hurtigt. Denne appel må vi give særlig understregning over for regeringen i Hanoi, som gang på gang har afvist forhandlinger.

Trods den hæmsko, Vietnamkrigen lægger på afspændingen mellem øst og vest, er det regeringens opfattelse, at der fortsat byder sig muligheder. Det er det, der er baggrunden for det danske forslag i NATO om iværksættelse af en omfattende undersøgelse af de mulige veje til en yderligere tilnærmelse mellem øst og vest.

Moskvaaftalen af 1963 om forbud mod prøvesprængninger af kernevåben i atmosfæren, under vandet og i det ydre rum var et betydningsfuldt fremskridt. Selve den kendsgerning, at nedrustningsforhandlingerne fortsætter, giver grundlag for håb om nye fremskridt. Regeringen følger nedrustningsspørgsmålet med den største opmærksomhed og har til stadighed i sine tanker, hvordan Danmark kan yde en indsats. Udnævnelser af en særlig rådgiver i nedrustningsanliggender er et konkret udtryk for denne interesse.

Vort medlemskab af De Forenede Nationer er fortsat et væsentligt grundlag for dansk udenrigspolitik. Hvis intet uforudset indtræffer, vil Danmark den 1. januar 1967 indtræde som medlem af FNs sikkerhedsråd for en 2-årig periode, og vi vil dermed få et øget medansvar for verdensfredens opretholdelse. Danmark vil i nær kontakt med de øvrige nordiske lande fortsætte sine bestræbelser for at styrke verdensorganisationen som et effektivt, fredsbevarende organ og som et forum for samarbejde om løsningen af internationale problemer.

I forbindelse med omtalen af vort forhold til FN vil jeg gerne understrege betydningen af, at Den kinesiske Folkerepublik indtager sin plads i organisationen. Det må være i alles interesse, at den næsten totale isolation fra det internationale samkvem af verdens største land ophører.

Racepolitikken i det sydlige Afrika vækker harme. Den sydafrikanske raceadskillelsespolitik bringes også til anvendelse i det af Sydafrika administrerede mandatområde Sydvestafrika, og det har vakt skuffelse, at Den internationale Domstol i Haag efter i mere

end fem år at have behandlet dette spørgsmål har undladt at tage stilling til de centrale spørgsmål om Sydafrikas administration af dette område.

Også situationen i Rhodesia antager en mere og mere truende karakter, og fra dansk side har vi, som vedtaget i sikkerhedsrådet, standset samhandelen med dette område.

Den seneste udvikling inden for NATO er udtryk for, at også det vestlige forsvarssamarbejde er underkastet omskiftelighed. Under de hidtidige drøftelser har regeringens synspunkt været, at vestens forsvar også fremtidig bør være organiseret i det snævrere mulige samarbejde, og vi har søgt efter evne at bidrage til at udjævne de aktuelle modsætninger inden for alliancen.

Regeringen har besluttet at udarbejde en redegørelse for dansk sikkerhedspolitik i perioden fra 1948-49 og frem til 1966. Formålet vil være at lægge alle væsentlige kendsgerninger om udviklingsforløbet og baggrunden for den førte politik frem for offentligheden. Materialet udarbejdes i udenrigsministeriet og påregnes offentliggjort til næste sommer.

Regeringen afviser som hidtil kernevåben på dansk jord. Den kendsgerning, at Norden ikke har atomvåben, øver en stabiliserende indflydelse i det nordeuropæiske område.

Det er klart, at vor indsats i udenrigspolitikken må ske i den snævrere mulige forbindelse og forståelse med det øvrige Norden. Det er en selvfølgelig opgave at fortsætte og uddybe samarbejdet med de nordiske lande.

I går blev konventionen om den nordiske kulturfond underskrevet. Konventionen vil snarest blive forelagt til ratifikation. Det er regeringens håb, at denne fond vil få stor betydning for det fortsatte nordiske samarbejde på kulturlivets mange felter.

Udviklingen i grænselandet er fortsat tilfredsstillende. Det danske kulturarbejde i Sydslesvig er inde i en rolig udvikling, og den danske regering vil fortsat yde dette arbejde sin fulde støtte.

I markedspolitikken og deltagelsen i det europæiske økonomiske samarbejde er Danmarks mål en bredere europæisk løsning, hvor fællesmarkedet udvides med England og de nordiske lande samt naturligtvis med så mange af de øvrige EFTA-lande som muligt. Det er vor opgave nu som før at virke for denne mulighed.

Selv om dannelsen af de to eksisterende markedsgrupper var et stort fremskridt og de hver for sig hurtigt beviste deres selvstændige værdi, er den nuværende splittelse af Vesteuropa uansigtsmæssig og — som årene går — direkte byrdefuld, fordi den forvrider det traditionelle varesamkvem og hindrer handelens fulde udfoldelse.

Hvis udsigterne for at nå den brede løsning skulle trække stadig længere ud, kan det vise sig nødvendigt og ønskeligt, at de nordiske lande i fællesskab søger at løse deres forhold til fællesmarkedet. Dette også for om muligt at bidrage til at bringe den europæiske markedsituation ud af det herskende dødvande.

Dansk industri har i den tid, vi har været medlem af frihandelsområdet, opnået et gennembrud, som næppe havde været muligt under andre forudsætninger. Både til de nordiske lande, England og de øvrige medlemslande vil salget af industrivarer yderligere kunne forøges, når den fulde toldfrihed til disse markeder ved årets udgang er gennemført.

For landbrugets vedkommende er der også tale om fremgang i eksportværdien, omend langsommere. England er stadig dansk landbrugs hovedmarked, og såvel til dette som til andre EFTA-markeder har landbrugseksporten været stigende.

Vi må lægge vægt på at opnå et tilfredsstillende resultat af de internationale forhandlinger om toldnedsættelser under Kennedyrunden, og jeg tror, at man i dag har

lov at sige, at man kan se lidt lysere på udsigterne til fremskridt for resultater ved Kennedyforhandlingerne, end man kunne for få måneder siden.

Forholdet til udviklingslandene er på lang sigt det største internationale problem. Det er en pligt for de industrialiserede lande at bidrage til at skabe bedre vilkår for de to tredjedele af verdens befolkning, som i dag lever i dyb armod og under savnet af de mest elementære forudsætninger for selv at skabe sig en menneskeværdig tilværelse. Man kan vanskeligt forestille sig en fredelig og stabil verden, der er opdelt i et fåtal af rige og et flertal af fattige samfund.

Den økonomiske udvikling i landene omkring os har i en årrække været præget af vækst i efterspørgsel og produktion. Dette har bidraget til at skabe relativt gode vilkår for dansk eksport. I nogle af de lande, der har betydning som markeder for danske produkter, har det været nødvendigt for de respektive regeringer at træffe foranstaltninger, der pålægger den økonomiske udvikling bremses. Disse forsøg på at tilvejebringe en højere grad af stabilitet kan bevirke, at den fortsatte fremgang i dansk industrieksport vil blive noget afdæmpet i sin stigningstakt.

Målet for regeringens økonomiske politik har været at videreføre væksten i produktion og byggeri og bevare den fulde beskæftigelse, samtidig med at en bedre ligevægt blev opnået såvel i den indre som i den ydre økonomi. For at nå dette mål har regeringen flere gange grebet regulerende ind, første gang ved afgiftsforhøjelserne i 1965, som dog viste sig utilstrækkelige til at afsvække det indre efterspørgselspres, dernæst ved den regulering af kreditgivningen, som blev iværksat i løbet af sommeren 1965 i forståelse mellem regering og Nationalbank; videre ved nye afgiftsforhøjelser i begyndelsen af 1966, som gjorde det muligt at gennemføre nogle lettelser i kreditvilkårene, navnlig til gavn for boligbyggeriet.

I samklang med disse finans- og kreditpolitiske afgørelser blev der ved boligløsningen i begyndelsen af 1966 skabt nye vilkår for det sociale boligbyggeri og for en social ordning, der skal sikre adgangen til en forsvarlig bolig. Gennem rentesikringsordningen garanterer man et socialt boligbyggeri på 12.000 lejligheder pr. år en fast rente på 6,5 pct. for en årrække. Det betyder offentligt tilskud til finansiering af det sociale byggeri på samme måde som gennem en statsboligfond. Ved denne løsning af det sociale nybyggeris problemer forhindredes en truende nedgang i byggeriet.

Boligsikringsordningen, der søges gennemført i de første måneder af det nye folketingsår, vil ud fra sociale synspunkter give tilskud til familier og pensionister, som uden disse tilskud ikke havde mulighed for at bo forsvarligt. Det er første gang, at samfundets naturlige ansvar for, at den enkelte familie sikres en forsvarlig bolig, praktiseres i en lov-bunden ordning.

Industrieksporten har i indeværende år fortsat sin vækst, og trods de vanskeligheder, der møder dansk landbrug på visse markeder, er også landbrugets valutaindtjening vokset i første halvår i år. Samtidig er stigningen i importen stærkt afsvækket. Der er derfor i den forløbne del af 1966 sket en betydelig formindskelse af underskuddet på handels- og betalingsbalancen. Tallene for handelsbalancen i juli ændrer ikke dette billede, når man eliminerer virkningerne af den kraftigt svingende import og eksport af skibe.

Tendensen til prisstigninger er afsvækket. Engrospristallet har gennem længere tid været uændret, og stigningen i detailpristallet har i år kun været halvt så stor som i fjor.

Selv om der fortsat er underskud på betalingsbalancen, er dette underskud dog blevet halveret fra første halvår i 1965 til første halvår i år. Jeg har netop fra Nationalbanken

fået meddelelse om, at valutastillingen i september måned har vist en nettoforbedring på 50 mill. kr., idet kapitalbevægelserne menes netto at have været nul.

Under behandlingen af tillægsbevillingsloven i juni vedtog folketingsrådet et dagsordensforslag, hvori regeringen opfordredes til straks ved dette folketingsårs begyndelse at fremlægge et 3-årigt budget for statens anlægs- og driftsudgifter sat i forhold til den formodede produktionsudvikling.

Denne opfordring lå på linje med de igangværende bestræbelser på at tilvejebringe materialet til en sådan 3 års oversigt. Finansministeren vil i den nærmeste fremtid fremlægge en oversigt over regeringens bedømmelse af statens samlede udgifter i finansårene 1967-68—1969-70.

Det er regeringens hensigt at føre en tilbageholdende udgiftspolitik, dog med rimelig hensyntagen til de krav om udbygning af den offentlige indsats på en række områder, der stilles af et samfund i stærk økonomisk vækst. Som følge heraf og på basis af den lovgivning, der er vedtaget med et stort flertal inden for de senere år, vil statens udgifter fortsat vokse i et noget stærkere tempo end den samlede produktion. Det gælder især udgifterne til social forsorg, til sundhedsvæsenet, til uddannelsen, til trafiknettet og til Grønland. Hertil kommer hjælpen til udviklingslandene.

Regeringen vil for det kommende finansår søge den samlede udgiftsstigning holdt inden for de rammer, som den gældende skatte- og afgiftslovgivning sætter. Der kan i betragtning af pensionsudgifternes stigning blive tale om en moderat forhøjelse af folkepensionsbidraget.

Regeringen har besluttet, at alle lovforslag fra 1. januar 1967 skal ledsages af mere fyldige oplysninger, herunder om deres finansielle konsekvenser.

Regeringen er af den opfattelse, at en gennemgribende reform af vor skattelovgivning er en af folketingets mest påtrængende arbejdsopgaver.

Finansministeren vil derfor i nær fremtid genfremsætte regeringens forslag til kildeskat, men med visse ændringer, der sigter på en konsekvent gennemførelse af samtidighedsbeskatningen. Man indbyder hermed til en genoptagelse af forhandlingerne om en virkelig reform af vort forældede skattesystem.

Med kildeskatten løses problemet omkring den alt for kraftige beskatning af indkomststigninger, som rammer også almindelige lønindtægter.

De skattemæssige følger af en nedgang i indkomsten f. eks. ved sygdom og arbejdsløshed vil ligeledes forsvinde med kildeskatten.

Med overgangen til denne skattereform ophæves også sambeskatningen for den selverhvervende hustru lønindkomst og indtægt ved selvstændig erhvervsvirksomhed. Hermed fjernes de uheldige skattemæssige virkninger ved hustruens selverhverv.

En samlet skattereform må derudover også omfatte en række andre skattemæssige og sociale forbedringer i forbindelse med en gennemførelse af merværdiafgiften. Børnetilskuddene må sættes op, og den skattefrie bundgrænse må forhøjes. Der må gennemføres større lønmodtagerfradrag samt et særligt persontilskud, og overgrænsen for proportionalstrækket må hæves.

Regeringen vil for at opnå en mere effektiv og dermed mere retfærdig skatteligning stille forslag om ændringer i kontrolloven.

Der bør tilstræbes en udformning af de for beskæftigelsen så vigtige afskrivnings-

regler, så disse alene tjener produktionsmæssige og effektivitetsfremmende formål. Spørgsmålet om en skærpet kontrol med fradrag af repræsentationsudgifter vil blive taget op.

Skattereformen bør samtidig indebære en forenkling af skattelovgivningen. De eksisterende skattefradragbestemmelser bør undergå en forenkling og rationalisering, og i overvejelserne herom må også indgå en eventuel ophævelse af skattefradragreglen.

Regeringen tilsigter med sine reformforslag en ændring af vor indkomstbeskatning, som medfører, at skatten er betalt samtidig med, at indkomsten tjenes, og falder bort med det samme, hvis indtægten svigter, som fjerner den nuværende urimeligt høje beskatning af indkomststigningen fra det ene år til det andet, som løser sambeskatningsproblemet, og som giver en samlet lettelse i beskatningen for de dårligst stillede og medfører en mærkbar lettelse i indkomstskatten for mellemindkomsterne.

Regeringen indbyder hermed endnu en gang folketingets partier til forhandling om en skattereform.

Det er en betingelse for opretholdelsen af den økonomiske stabilitet, at vi undgår voldsomme stigninger i landets pengeindkomster. Udviklingen i de samlede pengeindkomster må holdes inden for de rammer, som bestemmes af udviklingen i produktionen her i landet og af bevægelsen i priser og omkostninger i de lande, vi samhandler med.

Det er derfor vigtigt at kunne fremlægge et skøn over de samfundsøkonomiske muligheder for den nærmeste tids indkomstudvikling. Med henblik herpå bad jeg det økonomiske råds formandskab, Nationalbanken og det økonomiske sekretariat om at udarbejde hver sin redegørelse.

Svarene på disse henvendelser forelå i slutningen af september.

I alle tre redegørelser understreges det stærkt, at hensynet til landets betalingsbalance må spille en afgørende rolle ved vurderingen af, hvilken forøgelse af de samlede pengeindkomster der i de nærmeste år er mulighed for. Det anføres, at der i 1966 er sket en forbedring af betalingsbalancen, men det fastslås samtidig, at den fortsat viser underskud. I den forbindelse peges der på, at der i det sidste år er sket en afdæmpning af stigningstakten i industrieksporten, som — hvis denne udvikling fortsætter — kan gøre det vanskeligere at øge valutaindtjeningen tilstrækkeligt til at finansiere de stigende udgifter til importen.

Det fremhæves derfor som afgørende, at der skabes sådanne muligheder for eksporten, at stigningstakten atter kan blive forøget. Dette er forudsætningen for i de kommende år at fastholde den høje beskæftigelse og stigningen i produktionen.

I redegørelserne påpeges vigtigheden af at videreføre den stabiliseringspolitik, der blev indledt i 1965, således at der ikke i den kommende tid sker så stærke stigninger i de samlede pengeindkomster, at der herigennem indtræder en mærkbar forøgelse af efterspørgslen i forhold til produktionen eller en svækkelse af konkurrenceevnen over for udlandet.

I denne forbindelse gøres der i de tre redegørelser opmærksom på, at man må regne med en produktivitetsforbedring på ca. 3 pct., ligesom det økonomiske råds formandskab anfører, at prisniveauet i de lande, Danmark fortrinsvis handler med, skønnes at ville komme til at ligge på et gennemsnit for 1967, der er fra 3 til 4 pct. over gennemsnittet for 1966.

På dette grundlag har jeg i dag rettet en skriftlig henvendelse til erhvervenes og arbejdsmarkedets hovedorganisationer.

Regeringen har heri fremhævet de før nævnte synspunkter og understreget den afgørende betydning af, at den økonomiske stabilitet opretholdes. Betingelsen herfor er, at

stigningen i de samlede pengeindkomster holdes inden for de rammer, der er nødvendige ud fra de nævnte hensyn. Sker det ikke, kan det få alvorlige konsekvenser for den fremtidige udvikling i produktion og beskæftigelse.

De nævnte hensyn gælder den samlede stigning i pengeindkomsterne i samfundet.

Der påhviler alle de grupper og alle de organisationer, som har indflydelse på udviklingen i pengeindkomsterne, et ansvar for, at stigningen holdes inden for de rammer, samfundsøkonomien afstikker. Dette udelukker ikke, at der inden for den samlede indkomstramme kan ske forskydninger til fordel for grupper, der har særligt behov for en indkomstforøgelse. Hensyn bør tages til de lavtlønnede, som har et socialt berettiget krav på en forbedring af indtjeningen.

Dette ansvar over for den samlede indkomstudvikling og over for en rimelig fordeling af stigningen i pengeindkomsterne gælder lønudviklingen såvel uden for som inden for hovedorganisationernes område og såvel i det private erhvervsliv som i den offentlige sektor. Det må med samme styrke gøres gældende over for de selvstændige erhvervsdrivende — herunder de liberale erhverv — der har indflydelse på udviklingen i priser, avancer og udbytter, ligesom landbruget såvel ved prisfastsættelsen på hjemmemarkedet som i sine ønsker om støtte må tage hensyn til den samfundsøkonomiske balance.

Regeringen har gennem sin henvendelse understreget dette ansvar over for både erhvervenes hovedorganisationer og arbejdsmarkedets parter.

Som led i den redegørelse, jeg i dag afgiver, vil der til tingets medlemmer ved afslutningen af denne del af mødet blive omdelt en mere detaljeret oversigt over en lang række af de af regeringen påtænkte foranstaltninger. Jeg skal tillade mig at henvise til denne skriftlige redegørelse, idet jeg ønsker at gøre opmærksom på, at de dele af den, jeg ikke har nævnt i åbningstalen, ikke af den grund skal tillægges mindre betydning. Ved at samle den mundtlige fremstilling om mere principielle linjer samt om nydannelser har jeg forsøgt at give åbningstalen en mere koncentreret form; men det er klart, at den skriftlige redegørelse må tillægges samme vægt som den mundtlige og bør indgå i den debat, der vil følge på grundlag af åbningstalen.

I sommerens løb aflagde Grønlandsministeren og jeg besøg i Grønland og fik et stærkt indtryk af den udvikling, der foregår. Alle steder, vi besøgte, blev der givet udtryk for den vægt, man lægger på samhørigheden med det øvrige Danmark. Grundlovsændringen af 1953 har stor betydning for den grønlandske befolkning, og man nærer berettigede forventninger om at blive stillet på lige fod med rigets øvrige borgere.

Det var glædeligt at konstatere, at der i Grønland er en voksende forståelse for, at man selv — både politisk, økonomisk og erhvervsmæssigt — må yde en indsats og tage et ansvar.

Det er vor opgave at give den grønlandske befolkning de bedst mulige betingelser for selv at medvirke ved udbygningen af deres del af landet.

Færøernes landsstyre har forelagt regeringen en beslutning af Færøernes lagting om at søge gennemført en række ændringer i hjemmestyreloven af 1948. Regeringen er rede til at optage drøftelser herom med de færøske myndigheder og finder, at sådanne drøftelser bør påbegyndes efter lagtingsvalget til november.

Det færøske hjemmestyre har endvidere anmodet regeringen om at foranledige, at Færøerne får direkte repræsentation i Nordisk Råd. Regeringen vil tage denne anmod-

ning op til drøftelse med folketingets partier, således at spørgsmålet kan være afklaret inden Nordisk Råds næste session.

Spørgsmålet om udbygning af Arbejdsmarkedets Tillægspension til en almindelig værdisikret pension for alle er fortsat til behandling i det nedsatte udvalg. Der ventes en principbetænkning inden årets udgang, og regeringen lægger stor vægt på en hurtig og positiv løsning. Den vil være et værdifuldt socialt fremskridt, der ikke blot forhøjer tillægspensionens beløb, men også fjerner et skel mellem de grupper, der har adgang til ATP; og dem, der i dag ikke har det. Ordningen vil samtidig gennem en fondsdannelse forøge opsparringen.

De nugældende regler om arbejdsløshedsforsikring er utilstrækkelige og utidsvarende. Det er regeringens agt at fremsætte forslag til en ny lov om arbejdsløshedsforsikring m. v. Den nye ordning vil knæsette nye principper. For det første har størrelsen af de ydelser, der udbetales til dem, der trods den høje beskæftigelse rammes af ledighed, hidtil haft karakter af en understøttelse, der skulle forebygge egentlig nød. Under moderne samfundsforhold bør disse ydelser imidlertid være så høje, at de kan betragtes som en erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. For det andet ændres principperne for kontingentbetalingen. Hidtil har fagområder med forholdsvis stor arbejdsløshedsrisiko måttet betale højere kontingenter end fag med en lille arbejdsløshedsrisiko. Nu vil disse kontingenter blive udjævnet, så forbund med høje kontingenter vil opnå en nedsættelse, medens andre fag må bære en forhøjelse. Dette betyder en større solidaritet over faggrænserne, samtidig med at en stor del af risikoen for ledighed vil blive dækket af samfundet, hvilket også må være rimeligt.

Den stærke udvikling i erhvervsliv og produktionsformer skaber en række spørgsmål om tilpasning til de ændringer, som sker på arbejdspladserne. Trivsels- og klimaproblemer får stadig større betydning. Dette gælder for stat og kommuner såvel som for det private arbejdsmarked. Der er fra mange sider taget initiativ til drøftelser og undersøgelser af de mange sammenhængende problemer, som herved opstår. Regeringen har i fortsættelse af de her i tinget skete drøftelser nedsat et udvalg til nærmere gennemgang og vurdering af en række af disse spørgsmål.

Regeringen har i maj 1966 pålagt tjenestemandskommissionen så vidt muligt inden for et år at udarbejde forslag til et mere smidigt tjenestemandssystem. Forslaget vil omfatte en ændring af både løn- og klassificeringsordningen. Kommissionen skal endvidere fremsætte forslag til en principløsning af de fremtidige ansættelsesvilkår — herunder efterlønnsordningen — som grundlag for kommissionens senere forslag til en samlet ordning.

Det findes nødvendigt at smidiggøre tjenestemandssystemet og øge dets tilpasningsevne over for de forskydninger i løn- og ansættelsesvilkår, som præger et samfund i stærk vækst.

Siden trafikkommissionen af 1936 har der ikke været foretaget nogen almindelig trafikpolitisk undersøgelse her i landet, og regeringen har derfor til hensigt i det kommende folketingsår at fremsætte forslag til lov om nedsættelse af en trafikkommission. Denne kommission vil få til opgave at foretage en bred undersøgelse først og fremmest af landtransportmidlernes nuværende og fremtidige stilling, ligesom den skal se på spørgsmålet om indplaceringen af den danske trafik- og transportpolitik i et større europæisk fællesskabs rammer.

Der er på væsentlige samfundsmæssige områder sket en god udvikling. Den bedre balance, der er opnået i den økonomiske situation, vil gøre det muligt for regering og folketing at samle kræfterne om løsningen af de mange vigtige reformopgaver. Regeringen vil gå foran i dette arbejde. Vi vil hurtigt forelægge det skattereformprogram, jeg har skitseret her. Vil folketingets partier gå ind i en fordomsfri drøftelse af disse problemer, skulle det være muligt at få gennemført en skattereform, som kan byde befolkningen store fordele.

Samtidig vil jeg rette en appel til befolkningen og til erhvervslivets og arbejdsmarkedets organisationer. Regeringen har nu fremlagt sin vurdering af de samfundsøkonomiske muligheder for indkomstudviklingen. Enhver borger bærer sin del af ansvaret for, at vi holder os inden for denne ramme.

Jeg foreslår, at folketinget indleder sit arbejde med at udbringe et leve for vort land.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Formanden: Jeg skal her afbryde mødet. Det genoptages om et kvarter, kl. 12⁵⁵.

Herefter forlod Deres Majestæter Kongen og Dronningen og Hendes kongelige Højhed Tronfølgeren med følge samt højesterets præsident salen ledsaget af præsidiets medlemmer.

Skriftlig redegørelse af statsministeren i tilslutning til åbningstalen.

Regeringen ønsker at videreføre de senere års fremskridtslinje i socialpolitikken og på uddannelsesområdet, ligesom den vil være aktiv for løsning af trafikproblemerne og for støtte for erhvervsudviklingen i bredeste forstand. Den vil drage omsorg for fremsættelsen af de lovforslag, der skal afrunde den store boligløsning, om hvilken der opnåedes bred politisk enighed i sidste folketingssamling.

I sine forberedelser af det nye folketingsår har regeringen lagt megen vægt bag sine bestræbelser på, at så mange lovforslag som muligt fremsættes straks ved folketingssamlingens begyndelse for dermed at sikre en god arbejdsgang. Til imødekomme af de ønsker, der ved slutningen af sidste samling fremsattes fra folketinget og andre sider, har regeringen udsendt et

circulære, der tager sigte på, at den administrative og finansielle belysning af lovforslagene gøres endnu fyldigere end hidtil. De nye regler vil gælde for lovforslag fremsat efter 1. januar 1967.

Regeringens foreløbige arbejdsplaner omfatter fremsættelsen af godt 100 lovforslag, heraf 18 genfremsættelser, af hvilke en overvejende part vil kunne fremsættes meget hurtigt. Et stort arbejde foregår sideløbende i kommissioner og udvalg. Det forudsættes, at naturfredningskommissionen kan tilendebringe sit arbejde, og at der derfor kan fremsættes forslag til ny lov om naturfredning. Betydningsfulde undersøgelser er i gang i socialreformkommissionen, tillægspensionsudvalget, kvindekommisionen og tjenestemandskommissionen. Arbejdsministeren har nylig nedsat et udvalg til belysning af trivsels- og klimaproblemer på arbejdspladserne. Det over-

[Statsministeren.]

vejes ligeledes at nedsætte et udvalg, som skal beskæftige sig med pressens økonomiske og andre problemer. Som en begivenhed af særlig betydning skal fremhæves, at regeringen agter at fremsætte forslag til lov om en trafikkommission.

Jeg skal i det følgende gå nærmere ind på regeringens planer og på de foranstaltninger, som regeringen vil søge gennemført i denne folketingssamling. Som led i min mundtlige redegørelse har jeg fremhævet nogle nydannelser, der også i det følgende vil blive nævnt eller uddybet i naturlig sammenhæng med andre foranstaltninger.

Socialpolitikken må fortsat udbygges og rationaliseres. Sygehusene — og dette gælder såvel de kommunale sygehuse som statens hospitaler for sindslidende og andre specialhospitaler — må moderniseres og udbygges, således at de kan dække det øgede behov, der følger af befolkningens vækst og ændrede aldersfordeling, og således at de kan udnytte de nye muligheder, som lægevidenskaben giver os i hænde i kampen mod sygdom.

Sikkerheden under sygdom må øges, og regeringen agter at stille forslag om ændring af sygeforsikringsloven, bl. a. med henblik på forhøjelse af sygedagpengene.

Samtidig må forebyggelse og revalidering have en fremtrædende plads til sikring af tryghed og trivsel for alle borgere. De sociale ydelser, herunder folke-, invalide- og enkepensionerne, må stå i et rimeligt forhold til befolkningens almindelige levestandard, og der må tages specielt hensyn til handicappede og andre, der i særlig grad har brug for samfundets støtte.

Regeringen agter at fremsætte forslag til ændringer i de færøske sociallove, herunder om folke- og invalidepension, for at bringe disse på linje med de danske regler.

I forbindelse med ændringerne i bygge- og boligreguleringen i foråret 1966 blev der tilvejebragt fri adgang for opførelse af daginstitutioner for børn. På dette grundlag må bestræbelserne fortsættes for at imødekomme behovet for pladser i de nævnte institutioner og for uddannelse af det nødvendige personale. Udbygningen af børneforsorgsseminarierne vil blive fortsat.

Revaliderings- og forsorgsdirektoratet for-

ventes fuldt etableret i begyndelsen af 1967, efter at der ved lovændring er skabt grundlag for denne administrative effektivisering af revaliderings- og særforborgsarbejdet. De foreliggende investeringsmuligheder inden for børne- og særforborgen søges sikret en mere effektiv udnyttelse ved, at man i socialministeriet centraliserer investeringsplanlægningen og behandlingen af de enkelte byggebevillingssager. Udbygningen og reformarbejdet inden for særforborgen, herunder åndssvageforborgen, vil blive fortsat. Der arbejdes med forslag om opførelse af en centralinstitution i Næstved.

Regeringen ønsker, at plejehjemsbyggeriet, der ikke længere er underkastet bygge- og boligreguleringen, bliver fremmet, ligesom hjemmehjælpen og omsorgsarbejdet må søges udbygget.

Bestræbelserne for at samle og forbedre bestemmelserne om børnetilskud og andre ydelser til familier med børn vil blive videreført, og et lovforslag herom vil blive genfremsat. Ved den nye børneforsorgslov, der trådte i kraft forrige år, blev der tilvejebragt en familievejledning med særligt sigte på familier med børn. I den forløbne tid har denne vejledning vundet en sådan anerkendelse, at regeringen agter at nedsætte et udvalg, der skal undersøge behovet for en generel rådgivningsvirksomhed på det sociale område og i givet fald fremkomme med forslag om den nærmere tilrettelæggelse af en sådan ordning.

Udvalget vedrørende fradragsreglerne i den sociale lovgivning forventes at afslutte sit arbejde i indeværende folketingsår. Regeringen vil overveje, hvilke lovændringer udvalgets forslag måtte give anledning til.

Tillægspensionsudvalget af 1964 forventes at afgive principbetænkning inden årsskiftet, og regeringen imødeser med stor interesse resultatet af udvalgets arbejde. Regeringen tillægger det stor betydning, at der etableres en tillægspensionsordning omfattende hele den erhvervsudøvende del af befolkningen og opbygget således, at den sammen med folkepensionen sikrer den ældre del af befolkningen en alderspension, som står i et rimeligt forhold til den enkelte borgers indtjening i de aktive år. En sådan ordning findes allerede i Sverige og vil blive gennemført i Norge fra 1. januar 1967.

[Statsministeren.]

Regeringen vil søge denne sag fremmet mest muligt.

På boligområdet blev der i det forløbne folketingsår her i tinget ført dybtgående drøftelser partierne imellem, og disse drøftelser resulterede i en bred politisk tilslutning til gennemførelsen af en række betydningsfulde skridt til løsning af boligproblemerne. Ved den allerede vedtagne rentesikringslov er der skabt mulighed for at nedbringe nybyggeriets husleje med ca. 25 pct. Samtidig vil det ved den kommende boligsikringsordning blive muligt at yde hjælp på grundlag af socialt betonedede kriterier, således at det fremover vil være den enkelte families økonomiske forhold, der bliver afgørende for hjælpsens omfang. Det er regeringens håb, at disse foranstaltninger vil vise sig effektive i bestræbelserne på at løse nybyggeriets økonomiske problemer og dermed blive til gavn både for de boligsøgende og for udviklingen inden for byggeriet.

En del af de love, som skal føre den vedtagne boligløsning ud i livet, blev gennemført i det forløbne folketingsår. Det gælder rentesikringsloven og licitationsloven, som begge skal medvirke til at billiggøre nybyggeriet, endvidere lejevurderingsloven og loven om ejerlejligheder. Der blev endvidere i foråret fremsat forslag til revision af lejelovgivningen i overensstemmelse med retningslinjerne i de boligpolitiske forligsaftaler; disse forslag vil blive genfremsat.

Til opfyldelse af de boligpolitiske aftaler mangler endnu et lovforslag om førnævnte boligsikringsordning og et forslag om oprettelse af en landsbyggefond for det almennyttige byggeri gennem bidrag fra de sociale boligforetagender.

Ved udformningen af boligsikringsordningen vil der blive taget særlige hensyn til familier med børn, og for folke-, invalide- og enkepensionister og dermed ligestillede pensionistgrupper må samtidig gennemføres sådanne særlige regler, at også disse medborgere gennem ordningen får rimelige muligheder for at bo under gode forhold.

Det skal bemærkes, at boligsikringsloven vil medføre øgede udgifter for det offentlige, blandt andet som følge af den særlige ordning for pensionisterne, hvortil kommer udgifterne ved den aftrapning af visse gældende støtteforanstaltninger, som har vist

sig nødvendig i forbindelse med gennemførelsen af den nye ordning.

Lovforslagene om boligsikring og oprettelse af en landsbyggefond vil blive fremsat snarest. De forudsætter ændringer i lov om boligbyggeri, der alligevel skulle optages til revision i indeværende folketingsår.

Det er lykkedes at forøge boligbyggeriet kraftigt i de senere år. I 1958 fuldførtes 21.000 lejligheder, medens tallet i 1965 var godt og vel 40.000, altså omtrent en fordobling.

Denne fremgangslinje er fortsat i 1966. Der påbegyndtes flere lejligheder i første halvår i år end i 1965, således at vi ved udgangen af juni måned havde godt 51.000 lejligheder under opførelse mod godt 50.000 på samme tidspunkt sidste år.

Regeringen vil tilstræbe, at dette høje niveau opretholdes også i den kommende tid. På længere sigt vil befolkningsudviklingen, saneringsbehovet og velstandsstigningen medføre yderligere krav til boligproduktionen. Regeringen vil fremme bestræbelserne for, at disse krav kan opfyldes. Forudsætningerne for en sådan øget indsats er søgt tilvejebragt ved den vedtagne boligløsning, og der må samtidig lægges afgørende vægt på en fortsat rationalisering og langtidspanlægning af byggeriet.

Som led i boligforliget er reguleringen af boligbyggeriet helt ophævet, og det er regeringens hensigt at ophæve den resterende regulering, så snart dette skønnes forsvarligt.

Regeringen agter i nær fremtid at nedsætte en realkreditkommission til forberedelse af en revision af kredit- og hypotekforeningslovgivningen og til undersøgelse af en række problemer vedrørende realkrediten.

Beskæftigelsessituationen er fortsat særdeles gunstig. Den sidste lange og strenge vinter har dog bevirket, at beskæftigelsen — når man ser på årsgennemsnittet — har været en smule lavere end året før. Arbejdsløshedsprocenten var i perioden september 1965-august 1966 på 2,5 mod 1,7 pct. året før, hvilket var den højeste beskæftigelse for nogen 12 måneders periode. I den forløbne sommer har ledigheden imidlertid igen ligget på samme lave niveau som det foregående år, ca. 0,5 pct., og arbejdsmarkedet har særlig i disse sommermåneder

[Statsministeren.]

været præget af stærk efterspørgsel efter arbejdskraft på næsten alle erhvervsområder og i næsten alle dele af landet.

Da underbeskæftigelse i vinterhalvåret må betragtes som et samfundsøkonomisk tab, vil arbejdet for sæsonudjævning blive yderligere intensiveret ved planlægning af modforholdsregler mod vinterledigheden i god tid.

Det er regeringens opfattelse, at de gældende regler om arbejdsløshedsforsikring hverken er tilstrækkelige eller tidssvarende. Det er derfor regeringens hensigt i indeværende folketingsår at fremsætte forslag til ændring af loven om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. med sigte på en reform, som omfatter en forhøjelse af forsikringens ydelser til dem, som trods den høje beskæftigelse rammes af ledighed. Regeringen vil fortsat betragte det som et vigtigt led i sin arbejdsmarkedspolitik at søge arbejdsstyrkens kvalifikationer tilpasset efter den tekniske udviklings krav.

Dette vil blive realiseret ikke blot gennem en fortsat udbygning af uddannelsesmulighederne for de ikke-faglærte arbejdere, men også gennem en betydelig udvikling af den særlige efteruddannelsesordning for både faglærte arbejdere og funktionærer. De forsøg, der blev igangsat sidste efterår, er blevet modtaget med megen interesse på arbejdsmarkedet.

Kvindens muligheder for tilbagevenden til arbejdsmarkedet vil blive søgt fremmet. Efter forslag fra kvindekommissionen er der til arbejdsdirektoratet blevet knyttet en kvindelig arbejdsrådgiver, og der vil i fornødent omfang blive iværksat erhvervsorienterings- og tilpassningskursus.

Trivsels- og klimaproblemer får stadig større betydning på arbejdspladserne, dette såvel inden for stat og kommuner som på det private arbejdsmarked. De hastige forskydninger i erhvervslivets struktur og udviklingen af nye produktionsformer ledsages af mange problemer, som har tildraget sig naturlig opmærksomhed. I fortsættelse af de her i tinget skete drøftelser har regeringen nu nedsat et udvalg til nærmere belysning og vurdering af en række af disse spørgsmål.

Der har ikke siden den i 1936 nedsatte trafikkommission afsluttede sit arbejde væ-

ret foretaget nogen almindelig trafikpolitisk undersøgelse her i landet.

Efter regeringens opfattelse er det derfor påkrævet, at der nu foretages en fornyet gennemgang af landets trafikpolitik i lyset af den skete udvikling for transportområdet. Det er hensigten i indeværende folketingsår at fremsætte forslag til lov om nedsættelse af en trafikkommission, der skal have til opgave at gennemføre en almindelig undersøgelse, først og fremmest af landtransportmidlernes forhold og fremtidige stilling. Endvidere må spørgsmålet om, hvorledes en almindelig indenlandsk transportpolitik kan indpasses i en europæisk transportpolitik inden for et større europæisk fællesskabs ramme, tages op til undersøgelse.

Det af regeringen i 1962 nedsatte udvalg vedrørende Københavns lufthavns fremtid forventes at afgive endelig betænkning i begyndelsen af 1967. Betænkningen vil bl. a. redegøre for mulighederne for og omkostningerne ved på længere sigt at erstatte den nuværende lufthavn i Kastrup med en ny hovedlufthavn på Saltholm, på Sydamerica eller eventuelt et sted på Sjælland. Også sammenhængen mellem et eventuelt lufthavnsanlæg på Saltholm og en kommende fast forbindelse over Øresund mellem København og Malmø vil blive belyst. Når betænkningen foreligger, vil der af regeringen blive taget stilling til, efter hvilken af de mulige retningslinjer dette langsigtede og for skandinavisk luftfart vitale problem skal søges løst.

Uanset hvorledes lufthavnsproblemet på lang sigt vil blive løst, står det imidlertid klart, at en ny hovedlufthavn, efter hvad der foreligger af oplysninger på nuværende tidspunkt, ikke vil kunne tages i brug før om ca. 15 år. Da den eksisterende lufthavn i Kastrup ikke uden en væsentlig udvidelse af kapaciteten vil kunne betjene den stadig stærkt stigende lufttrafik, vil det følgelig være nødvendigt, at der meget hurtigt tages stilling til den fornødne udbygning af denne lufthavn.

Der vil derfor i dette folketingsår af regeringen blive fremsat lovforslag om lufthavnsudbygningen, omfattende anlæg af parallelbaner, bygningsanlæg m. v. i Kastrup samt anlæg af en aflastningslufthavn vest

[Statsministeren.]

for København til betjening af de mindre luftfartøjer.

Samtidig med at der afgives betænkning vedrørende Københavns lufthavns fremtid, vil provinslufthavnsudvalget af 1965 afgive betænkning angående behovet for og placeringen af primære lufthavne uden for Københavnsområdet. Udvalget, der vil bygge på et skøn over den forventede udvikling af indenrigsflyvningen, vil tillige fremsætte forslag til de deraf følgende nødvendige ændringer i loven om civile, offentlige lufthavne. Regeringen vil derefter i samarbejde med norske og svenske myndigheder overveje en plan for tilrettelæggelsen af den fremtidige danske indenrigsflyvning.

I øvrigt vil regeringen på luftfartens område søge det eksisterende samarbejde med Sverige og Norge udbygget og effektiviseret såvel med hensyn til de 3 landes samvirke i SAS som med hensyn til den hastigt voksende skandinaviske charterflyvning.

I et af ministeriet for offentlige arbejder nedsat udvalg arbejdes der med bedømmelsen af de indkomne forslag til idékonkurrencen om udformningen af en fast forbindelse over Store-Bælt. Den dansk-svenske arbejdsgruppe har iværksat en række undersøgelser til ajourføring af Øresundsudvalgenes 1962-betænkning om en fast forbindelse over Øresund.

Udbygningen og moderniseringen af hovedjernbanenettet fortsættes.

For den storkøbenhavnske nærtrafiks vedkommende fortsættes arbejdet med anlæggene af de tre nye S-baner, i første række Køgebugtbanen, samt med elektrificeringen af strækningen Holte-Hillerød, der ventes afsluttet i 1968. Arbejdet med forøgelse af kapaciteten på S-banen til Ballerup ventes afsluttet i 1966. Samtidig påbegyndes i indeværende finansår ny levering af moderne rullende materiel til nærtrafikken.

Forslag til lov om anlæg af tunnelbaner vil blive genfremsat.

Uddannelsesområdet præges fortsat af en stærk udvikling, og udbygningen finder sted under udfoldelsen af et omfattende planlægningsarbejde. Der er flere under uddannelse end nogen sinde tidligere, og der skabes for hvert år nye uddannelses-

muligheder. Inden for folkeskolen er der en stærkt stigende tilgang til de frivillige klasser på 8.-10. årgangstrin. Også ungdomsskolen er præget af en meget stærk elevtilgang.

Arbejdet med at fremme en rationalisering af skolebyggeriet har vist gode resultater, ikke mindst ved i nært samarbejde mellem kommunerne at gennemføre samlede planer for et større antal byggerier. Regeringen vil fortsætte dette arbejde.

Et snævrere kommunalt samarbejde og dannelsen af større kommunale enheder vil give mulighed for en mere hensigtsmæssig investering og for en bedre anvendelse af lærerkræfter samtidig med, at de undervisningsmæssige muligheder forbedres. Den kommende kommunale udvikling vil også give gode muligheder for en yderligere decentralisering af skoleadministrationen.

Der vil blive fremsat forslag til en ny lov om ungdomsskoler, fritidsforanstaltninger for unge og fritidsundervisning for voksne. Om efterskolerne, der hidtil har været et afsnit i denne lovgivning, vil der blive fremsat særligt lovforslag.

Erhvervsuddannelserne er under løbende revision. Regeringen er opmærksom på problemerne omkring lærlingeuddannelsen, herunder også på spørgsmålet om en til danske samfundsforhold tilpasset anvendelse af de seneste erfaringer fra udlandet. Overvejelser om erhvervsuddannelseslovgivningen må tages op i nært samarbejde med de faglige organisationer og med erhvervslevet.

Tilgangen til de højere uddannelser er stadig stærkt stigende. Der er grund til at være tilfreds med, at Odense universitet som planlagt har kunnet starte sin virksomhed i september — kun to år efter vedtagelse af loven om universitetets oprettelse. Bestræbelserne må samle sig om den videre udbygning af dette universitet og om den meget stærkt påkrævede udbygning af universiteterne i København og Århus.

Lovforslaget om centre for højere uddannelser vil blive genfremsat.

Støtteordningerne til unge under uddannelse må reformeres. Reformen er under forberedelse i et udvalg, der vil slutte sit arbejde i vinterens løb. Det må være formålet at finde frem til en støtteordning, der giver lige adgang til uddannelse, og som

[Statsministeren.]

kan imødekomme den kritik, der på forskellige punkter har været rejst mod den nuværende lovgivning. Der må sikres flere midler til elever i folkeskolen, til læringe og gymnasiaster.

I henhold til beslutning i foråret vil folketinget i denne samling nedsætte et udvalg angående den videnskabelige forskning. Regeringen er enig med folketinget i, at der må etableres god kontakt mellem dette udvalg og Forskningens Fællesudvalg.

Den første beretning fra Forskningens Fællesudvalg vil kunne forelægges folketinget i begyndelsen af denne folketings-samling og give grundlag for en debat om forskningens samlede stilling.

Statens lånefond for erhvervsforskning vil i overensstemmelse med den vedtagne lov begynde sin virksomhed den 1. april 1967.

Der vil blive fremsat lovforslag om dansk tilslutning til ESO, Den europæiske Organisation for astronomisk Forskning på den sydlige Halvkugle.

Forsøgsvirksomheden på Risø vil blive videreført med det formål at sikre, at dansk deltagelse i den fredelige udnyttelse af atomenergien bliver tilrettelagt på den for erhvervslivet og hele samfundet bedste og mest økonomiske måde. Det vil som hidtil ske i nært samarbejde med elværkerne og industrien, og mulighederne for internationalt og navnlig nordisk samarbejde vil blive søgt udnyttet.

En betænkning er afgivet om oprettelse af kulturcentre. Regeringen agter at stille forslag om støtte til sådanne centre.

Som omtalt forventes det, at naturfredningskommissionen får tilendebragt sit arbejde, og det er regeringens hensigt da at fremsætte lovforslag.

På grundlag af den afgivne betænkning om oprettelse af et teaterakademi vil der blive udarbejdet forslag til en forbedret og udvidet uddannelse for skuespillere og til uddannelse af sceneinstruktører og andre, der arbejder ved teatrene.

På det kirkelige område vil regeringen følge den hidtidige linje og yde folkekirken rimelig økonomisk støtte.

Fra kirkeministerens side kan der forventes fremsat forslag til en ny lov om kirken i Grønland til afløsning af den nu-

gældende lov af 1950. Efter forslaget vil der bl. a. til varetagelsen af den lokale administration af kirken blive oprettet et organ, der til en vis grad kan sammenlignes med stiftsøvrighederne hernede.

Den af ministeriet nedsatte strukturkommission har afgivet sin første delbetænkning hvori er foreslået en udvidelse af menighedsrådenes økonomiske beføjelser. Et hertil sigtende lovforslag er under overvejelse. Fra kommissionen vil kunne påregnes yderligere indstillinger, som i givet fald vil kunne medføre lovforslag.

Det i 1965 nedsatte forsvarspolitiske udvalg har afsluttet sine overvejelser vedrørende en række forslag om en vidtgående tilpasning af forsvaret til den udvikling, der har fundet sted siden forsvarsforliget i 1960. Der er herunder opnået en politisk enighed, der blandt andet har skabt grundlag for, at tjenestetiden har kunnet nedsættes fra 16 til 14 måneder for værnepligtige ved alle våbenarter i hæren og fra 14 til 12 måneder for værnepligtige ved flyvevåbnet. Der er desuden truffet beslutning om, at de hidtidige genindkaldelser i hæren bortfalder og fremtidig erstattes af mønstringer af kortere varighed. Der har herudover kunnet tages skridt til en omlægning af værnenes organisation og virksomhed og en forenkling af forsvarets ledelse, som bl. a. medfører, at en overvejende del af forsvarets interne forvaltningsopgaver fremtidig løses på mere lokalt plan.

Forsvarsministeriet og den øverste militære ledelse begrænses i omfang og skal i højere grad varetage rent koordinerende opgaver og det planlægningsarbejde, der er en forudsætning for videreførelsen af de rationaliseringsbestræbelser, som til stadighed må udfoldes inden for forsvaret.

De materiel- og investeringsproblemer, der knytter sig til den amerikanske våbenhjælps bortfald, er taget op til overvejelse med henblik på forelæggelse i det forsvarspolitiske udvalg.

Udvalget vedrørende befalingsmandsud-dannelsen og arbejdsklimaet i forsvaret har afgivet de første delbetænkninger. I disse stilles forslag om forskellige pædagogiske reformer inden for de militære værn samt om udbygning af talsmandsordningen til en mere effektiv samarbejdsordning. I overensstemmelse med udvalgets forslag

[Statsministeren.]

agter regeringen at oprette et pædagogisk råd inden for forsvaret. Endvidere påregnes der fremsat forslag til lov om samarbejdsregler inden for værnene.

På grundlag af en indstilling fra udvalget er der indført en væsentlig udvidelse af de værnepligtiges frihed til civil påklædning.

Danmarks bidrag til De Forenede Nationers fredsbevarende operationer i Gaza og på Cypern er efter ønske fra FN blevet væsentligt reduceret i løbet af 1966. Siden årsskiftet er afgivelserne af mandskab reduceret fra 1.500 til godt 1.000 mand, fordelt med godt 600 mand på Cypern og ca. 400 mand i Gaza. Hertil kommer et mindre antal observatører i Israel og i Kashmir.

Regeringen følger nøje de danske erhvervs vilkår ude og hjemme, og den ser det som sin opgave at bistå erhvervene på alle områder, hvor der byder sig naturlige muligheder for samarbejde, eller hvor regeringens medvirken er nødvendig.

Som hidtil vil regeringen i videst muligt omfang tage Nordisk Råds forslag i betragtning i administrationen og lovgivningsarbejdet og vil i øvrigt fortsætte og udvide det nordiske samarbejde i alle dets former.

I spørgsmålet om markedspolitikken skal jeg henvise til min mundtlige redegørelse. Undersøgelserne af de problemer, en dansk tilslutning til fællesmarkedet vil rejse, foregår i et embedsmandsudvalg, der snarest vil fremkomme med de første resultater af sit arbejde.

Danmarks samhandel med østlandene er stadigt stigende, og det er regeringens opfattelse, at man også fremover skal søge denne samhandel udvidet. Det er regeringens håb, at den liberalisering af østhandelen, der har fundet sted samtidig med afsluttelsen af langsigtede handelsaftaler, vil bidrage hertil.

Mulighederne på eksportmarkederne i øvrigt er underkastet stadige ændringer. Mellem udenrigstjenesten og eksporterhvervene har der udviklet sig et snævert samarbejde, og med en yderligere udbygning og effektivisering af dette samarbejde skulle en af forudsætningerne for opretholdelsen af fremgangslinjen i vor eksport være tilvejebragt.

Udviklingen inden for den internationale

skibsfartspolitik rejser fremdeles alvorlige problemer for dansk skibsfart. Regeringen vil som hidtil deltage aktivt i det arbejde, som på internationalt plan udføres for at bekæmpe flagdiskrimination og andre indgreb, som hæmmer den frie konkurrence inden for international skibsfart, og i det hele virke for at beskytte dansk skibsfarts interesser mod enkelte landes forsøg på at udøve kontrol med international skibsfart.

Skibsfartens indtjening har i det forløbne år udvist fortsat fremgang, og tilgangen af nybygninger har været betydelig. Luftfarten har ligeledes haft fremgang. Regeringen vil fortsat virke for at skabe de bedst mulige vilkår i den internationale luftfart, som er præget af omfattende restriktioner.

Det er handelsministerens hensigt at genfremsætte de i sidste folketingssamling fremsatte, men ikke færdigbehandlede forslag til lov om søfartsuddannelse, lov om ændring i lov om skibes bemanning og lov om søfartens fællesråd.

Med udgangen af 1966 udløber lov om skoleskibsafgift, og det er hensigten at optage forhandlinger med redernes organisationer om den fremtidige ordning med hensyn til statsskoleskibet „Danmark“s økonomi.

Det i foråret nedsatte udvalg vedrørende renholdelse af strandene for ilanddrevet olie, vraggods o. lign. forventes at afslutte sit arbejde i løbet af vinteren så betids, at en strandrensningsordning i givet fald vil kunne få virkning inden næste års badesæson.

I forbindelse med folketingets forhandlinger i foråret om loven om indseende med priser understregedes fra flere sider betydningen af en effektivisering af forbrugeroplysningen. Der har her i landet sammenlignet med andre lande, bl. a. Sverige og Norge, hidtil været forholdsvis begrænsede muligheder for det forbrugeroplysende arbejde. Regeringen vil tilstræbe en styrkelse af den indsats, der allerede gøres for at fremme danske forbrugeres kvalitets- og prisbevidsthed.

Endvidere overvejes det at fremsætte forslag til en ny konkurrencelov og at søge gennemført sådanne andre af konkurrencelovsudvalget foreslåede foranstaltninger, som

[Statsministeren.]

måtte findes egnet til at fremme konkurrencen og forbrugeroplysningen.

Regeringen vil fortsætte bestræbelserne på at sikre befolkningen i landets forskellige egne stabil og lønnende beskæftigelse og hermed andel i velstandsudviklingen. Det er hensigten at udnytte de fra egnsudviklingsarbejdet indvundne erfaringer, ligesom man vil bygge på de undersøgelser, der er etableret af regeringen og egnsudviklingsrådet. På grundlag heraf agter regeringen at fremsætte forslag til en revision af egnsudviklingsloven for at gøre denne lovgivning mere effektiv og bedre tilpasset såvel den lokale befolknings som erhvervslivets behov.

Under handelsministeriet er nedsat et udvalg til revision af beværterloven. Det er udvalgets opgave at søge den gældende beværterlovs bestemmelser forenklet og liberaliseret.

Drøftelserne af en fællesnordisk aktieselskabslov er genoptaget. Forløbet af disse drøftelser vil være afgørende for, om regeringen vil fremsætte forslag til en ny aktieselskabslov på grundlag af det afgivne kommissionsudkast, eller om en revision af loven bør udskydes, indtil der foreligger et fællesnordisk lovudkast.

Forslagene til nye patentlove på grundlag af det fællesnordiske lovudkast vil blive fremsat.

En ændring i fiskerierhvervets struktur har kunnet konstateres gennem de senere år. Udviklingen, der befordres af udbygningen af en række af vore fiskerihavne og derfor må antages at ville fortsætte, går i retning af anvendelsen af større og mere effektive fartøjer. Samtidig bliver de fangster, der ilandbringes, i stadig større omfang gjort til genstand for forædling, forinden de afsættes — hovedsagelig til eksport. En yderligere rationalisering og udbygning af fiskeindustrien må derfor forudses.

Udviklingen både inden for fiskerflåden og fiskeindustrien har betydet en større efterspørgsel end påregnet efter de lånemidler, der har været stillet til rådighed gennem Kongeriget Danmarks Fiskeribank, således at det har været nødvendigt at gennemføre en stærk rationering af bankens udlån. For ikke at hæmme den igangværende, i høj grad ønskelige udvikling er

det derfor regeringens hensigt at fremsætte forslag til ændring af loven om Kongeriget Danmarks Fiskeribank med henblik på en forhøjelse af bankens udlånsmaksimum.

I foråret 1966 fremsatte landbrugsministeren forslag til lov om landbrugsejendomme og til ændring af lov om udstykning og sammenlægning af faste ejendomme. Disse lovforslag vil blive fremsat.

Forslagene er udarbejdet efter de retningslinjer, som er angivet i landbokommissionens 3. betænkning. De tager på den ene side sigte på at skabe retsregler, der giver væsentligt friere muligheder end hidtil for ændringer i landbrugets strukturforhold. På den anden side søger forslagene at sikre mulighed for bevarelse af det personlige selveje inden for landbruget. De foreslåede bestemmelser om sammenlægning eller supplerings af ejendomme betegner på en række områder en væsentlig liberalisering i forhold til gældende lov; således gives der fri adgang til sammenlægning af landbrug op til 45 ha og mulighed for sammenlægning herudover.

I forbindelse hermed vil de i foråret fremsatte lovforslag om ændringer i statshusmandsloven og arbejderboligloven blive fremsat. Forslaget vedrørende statshusmandsloven tager stilling til landbokommissionens forslag om afskaffelse af statens forkøbsret og om afløsning af jordrenten.

I tilslutning til foranævnte lovforslag vil der blive søgt gennemført en udvidet statsfinansiering af sammenlægning og supplerings af mindre landbrug. Der vil senere blive fremsat lovforslag om udlån til yngre landmænd, der første gang erhverver en landbrugsejendom og agter at drive landbrug som hovederhverv.

Tillægget til vandløbsloven skal fremsættes til revision i dette folketingsår, og i forbindelse hermed vil der blive fremsat forskellige forslag, der er anbefalet af spildevandskommissionen.

Også forslaget til en ny jagtlov vil blive fremsat.

Loven af 1965 om afsætning af landbrugsvarer samt den gældende kornlov og rapslov udløber i folketingsåret, og der vil derfor blive optaget forhandlinger med landbrugserhvervet, før regeringen tager stilling

[Statsministeren.]

til, i hvilket omfang og på hvilken måde de af disse love omfattede ordninger skal fornys.

Det er regeringens hensigt fortsat at arbejde videre på at forbedre kårene for vore landsmænd i Grønland. Derfor lægges der i første række vægt på at gennemføre den investeringsplan for årene 1966-70, der er anbefalet af Grønlandsrådet, og som netop er forhandlet i landsrådet. Som særlig aktuelle opgaver i det kommende år vil jeg nævne bestræbelserne for at fremme det grønlandske hovederhverv, fiskeriet, samt gennemførelsen af de planer, der foreligger om udbygning af socialforsorgen i Grønland og en nærmere undersøgelse af mulighederne for en effektivisering af det folkelige oplysningsarbejde.

Justitsministeren har i sommer aflagt besøg i Grønland og fik her et indtryk af det gode forhold, der består mellem politiet og den grønlandske befolkning. Rejsen har givet justitsministeren anledning til at tage spørgsmålet om forskellige forbedringer for det grønlandske politi op til overvejelse.

En ændring af den kommunale struktur vil være af den største betydning for en stabilisering og udbygning af det kommunale selvstyre. Denne strukturændring danner tillige forudsætningen for en rationel tilrettelæggelse af hele opgave- og byrdefordelingen mellem staten og kommunerne. De to lovforslag om ændring af den kommunale inddeling og om kommunernes styrelse, som er baseret på kommunallovkommissionens betænkning, vil derfor blive genfremsat.

I januar 1966 blev der i forbindelse med skatte- og afgiftsforliget ved lov fastsat særlige bestemmelser for beregningen af den kommunale grundskyld. Den gennemførte særordning gælder imidlertid alene for skatteåret 1966-67, og regeringen vil derfor fremsætte lovforslag om en mere varig løsning med hensyn til kommunernes udskrivning af grundskyld.

Regeringen agter i indeværende folke-

tingsår at fremsætte forslag til en ny lov om vandforsyning til afløsning af den gældende lov fra 1926.

De elektroniske regnemaskiner vil på mange måder kunne lette og forenkle den offentlige administration i de kommende år. Kommunerne har allerede inden for deres virkefelter organiseret en dækning af hele landet med datamaskiner. Regeringen har til hensigt at gennemføre en undersøgelse af de muligheder, som de elektroniske data-anlæg byder for forenkling og bedre service i forholdet mellem den enkelte borger og det offentlige.

Der agtes fremsat forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov, herunder lovens regler om strafferetlig forældelse og om straf for pornografi, samt forslag til en lov om udlevering af lovovertrædere.

Der vil blive fremsat forslag til lov om forskellige ændringer i retsplejeloven, bl. a. vedrørende behandlingen af sø- og handelsager.

Således som statens tjenestemandssystem gennem menneskealdre er bygget op, har det vist sig at have ringe tilpasningsevne over for virkningerne på samfundets økonomiske og sociale struktur af de senere års dynamiske vækst.

Denne ringe tilpasningsevne har vist sig på pensionsområdet i forbindelse med disse års kraftige udbygning af den offentlige alderssikring. En anden side af kritikken retter sig mod den meget stive lønstruktur, der på afgørende punkter er den samme som for et halv århundrede siden. Det er nødvendigt, at også tjenestemandssystemet smidigt lader sig tilpasse til de forskydninger i løn- og ansættelsesvilkår, som altid vil forekomme i et samfund i ekspansion.

Regeringen har derfor i maj 1966 pålagt tjenestemandskommissionen så vidt muligt inden for ét år at udarbejde forslag til en ændring af tjenestemændenes løn- og klassificeringssystem. Kommissionen skal tillige fremsætte forslag til en principløsning af de fremtidige ansættelsesvilkår — herunder

[Statsministeren.]

efterlønsordningen — som grundlag for kommissionens senere forslag til en samlet ordning.

Det er regeringens håb, at der som resultat af tjenestemandskommissionens arbejde med disse og andre problemer vil komme forslag til et så smidigt system, at det bliver muligt for staten at rekruttere og fastholde den arbejdskraft, som er fornøden til løsningen af de opgaver, der er henlagt til staten.

Blandt resultaterne af administrationsrådets arbejde er den i juni 1966 vedtagne lov om Danmarks Statistik. Efter denne nye lov er arbejdet med at tilvejebringe indtægtsstatistiske oplysninger påbegyndt. Dette vil blive fremmet mest muligt og vil være en af de nødvendige forudsætninger for tilrettelæggelsen af en indkomstpøolitik.

Ud over de årlige forslag til ny finanslov, udskrivningslov og ligningslov m. v. kan der fra finansministeren ventes endnu en række lovforslag. Nogle af disse forslag er omtalt i de afsnit af min mundtlige redegørelse, der drejer sig om den af regeringen ønskede skattereform. Flertallet af de øvrige forslag vedrører den eksisterende skattelovgivning og omfatter til dels tekniske revisioner foranlediget af anden lovgivning, bl. a. boliglovene. Der vil blive fremsat forslag til forhindring af misbrug af indekskontrakter og forslag vedrørende den såkaldte fusion af aktieselskaber. Tipslovens fordelingsregler vil blive optaget til revision.

Regeringen er opmærksom på problemerne i forbindelse med den koncentration af formueværdierne, der er fulgt med de senere års stærke økonomiske udvikling, herunder de stærkt stigende jordpriser, og vil overveje forslag til skærpelse af kapitalvindingsafgiften.

Såfremt Kennedyrunden medfører aftaler om toldnedsættelser, skal der forelægges folketingets forslag til en lovgivning, hvorved man kan gennemføre de toldnedsættelser, som Danmark måtte have forpligtet sig til.

Ved afslutningen af denne redegørelse fra regeringen over for tingets medlemmer skal jeg minde om, at jeg som grundlag for tingets arbejde og for den forestående åbningsdebat har afgivet både en mundtlig og en skriftlig belysning af rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstalt-

ninger. Medens den mundtlige fremstilling har samlet sig om de mere principielle linjer, har denne del af redegørelsen givet en mere detaljeret oversigt over en lang række af regeringens planer.

Det er regeringens forventning, at denne fremgangsmåde vil tjene et nyttigt formål ved at lade hovedlinjerne træde klarere frem — uden at lade dette ske på bekostning af redegørelsens fyldighed. Det er imidlertid indlysende, at den skriftlige fremstilling indgår i regeringens arbejdsplaner på lige fod med den mundtlige. Derfor bør den tillægges samme vægt i det hverdagens arbejde, der i dag indledes her i folketinget.

Regeringen byder tingets medlemmer velkommen til dette arbejde.

Mødet genoptaget kl. 12⁵⁵.

Formanden: For snart et par måneder siden modtog vi det bitre budskab, at medlem af dette ting, forhenværende minister *Poul Hansen* den 13. august var afgået ved døden, kun 53 år gammel.

Efterretningen herom kom for de fleste helt uventet. Den gjorde overalt et smerteligt indtryk, fordi *Poul Hansen* var et menneske, som i sjælden grad havde skabt respekt og sympati omkring sig. Vi nærrede et tilsyneladende velbegrundet håb om, at han var på vej til at genvinde kræfterne efter det hjertetilfælde, der i fjor forsommer slog ham ud af kurs.

Hans livsbane er et smukt eksempel på, hvor vidt det ved flid og målbevidst stræben i en stor idé's tjeneste er muligt at nå også for den, der har måttet nøjes med almindelig folkeskoleuddannelse, når den rette inspirationens ild er der. Og den havde *Poul Hansen*.

Han blev i de unge år sat i snedkerlære, og opholdet senere på *Esbjerg Højskole* betød et gennembrud for ham. Han viste

[Formanden.]

her sine eminent evner, et åbent sind, der — uden antydning af fanatisme — magtede skalaen fra alvor til ironi. Han var som født til at være tillidsmand i en stor bevægelse og blev da også efterhånden helt indfanget af organisatorisk arbejde, først som sekretær i Danmarks socialdemokratiske Ungdom, senere som dette forbunds idérige formand.

Herfra gik vejen til bestyrelsesposter inden for andre politiske organisationer og til en omfattende journalistisk virksomhed, der i forbindelse med de utallige møder, han deltog i rundt omkring i landet, blev ham en forskole for den politiske virksomhed, han siden skulle komme til at øve på højeste plan. Flere litterære arbejder foreligger også fra hans hånd, deriblandt hans bidrag til det socialdemokratiske historieværk „En bygning vi rejser“.

Efter at Poul Hansen i besættelsesårene havde gjort en anerkendt indsats inden for Dansk Ungdoms Samvirke opnåede han i 1945 valg til folketinget som repræsentant for socialdemokratiet i Kalundborgkredsen, et hverv, han bevarede til sin død. Han mødte på Christiansborg med rige erfaringer fra sit hidtidige virke og blev i løbet af få år sit partis politiske ordfører. Det var et hverv, der passede ham i kraft af hans saglige viden og evner til på virkningsfuld og værdig måde at hævde sig i en debat, men som han måtte opgive, da H. C. Hansen i 1956 ønskede, at han skulle overtage posten som forsvarsminister. Han lagde her betydelige evner som forhandlingsleder for dagen og havde en væsentlig del af æren for, at det i 1960 lykkedes at nå frem til et forsvarspolitisk forlig på bredt grundlag.

Endnu større krav stilledes der til Poul Hansen, da han i 1962 overtog finansministerposten. Det var en meget krævende opgave, han her — ikke uden store betænkeligheder — påtog sig, mere af pligtfølelse

end af lyst, og som han kastede sig ud i med den grundighed, der var ham egen. Så opslidende blev dette arbejde for ham, at helbredet ikke i længden slog til. I efteråret 1965 måtte den stærkt overanstrengte mand træde tilbage som finansminister, og i den korte levetid, der endnu var ham beskåret, måtte han omstille sig til en mere stilfærdig tilværelse, idet han dog stadig bevarede en stærk indflydelse på sit parti og ofte i aktuelle situationer var den, der førte pennen.

Poul Hansen faldt som offer for den tunge arbejdsbyrde, han havde taget på sine skuldre. Han vil blive mindet som et fint menneske, en retlinet og beskeden personlighed, som i alle forhold ville det bedste, og som i sin korte levetid nåede at få udført en stor og fra alle sider anerkendt gerning. Ære og fred over hans minde.

(Medlemmerne påhørte stående formandens mindeord).

Formanden: Statsministeren har meddelt mig, at han ønsker uden for dagsordenen at fremsætte en udtalelse af særlig karakter i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 2. Jeg giver ordet til statsministeren, for at han kan fremsætte denne udtalelse.

Statsministeren (J. O. Krag): Hans Majestæt Kongen har meddelt mig, at tronfølgeren, Hendes kongelige Højhed prinsesse Margrethe, agter at indgå ægteskab med Henri Jean Marie André greve de Laborde de Monpezat, og Hans Majestæt agter at give sit samtykke hertil i det statsrådsmøde, som afholdes i morgen.

Når tronfølgeoven kræver, at kongens samtykke skal gives i statsrådet, må det ses i forbindelse med, at den vordende dronnings ægteskab kan få statsretlige konsekvenser. Dette gælder især, hvis det drejer sig om ægteskab med en regent eller en tronarving i et fremmed land, men man har

[Statsministeren.]

ikke på forhånd kunnet udelukke, at problemer kunne opstå også i andre tilfælde.

Efter alt, hvad der foreligger for regeringen, kan ingen sådanne betænkeligheder rejses over for tronfølgerens ønske om at indgå ægteskab med greve de Monpezat. Han har meddelt, at han agter at begære dansk indfødsret, og han har givet udtryk for, at han vil indtræde i den evangelisk-lutherske kirke.

Tronfølgeren har med samvittighedsfuldhed dygtiggjort sig til sin gerning og har flere gange på smuk måde repræsenteret vort land. Jeg behøver blot at nævne de to store rejser til østen og til Latinamerika. Det er mit indtryk, at greve de Monpezat på værdig måde vil kunne stå ved tronfølgerens side i hendes gerning. Han er vokset op i Frankrig og Indokina, har studeret fjernøstlige sprog ved Sorbonne og blev efter at have aftjent sin værnepligt tilknyttet den franske udenrigstjeneste. For tiden gør han tjeneste ved den franske ambassade i London. Hans far deltog aktivt i den første verdenskrig og ydede under den anden verdenskrig bistand til den franske modstandsbevægelse.

Jeg føler mig overbevist om, at hele den danske befolkning kan forenes med mig i ønsket om, at deres ægteskab må blive lykkeligt og harmonisk, og at de må blive til støtte for hinanden i deres fremtidige gerning.

Formanden: Den af statsministeren nu fremsatte udtalelse kan ifølge forretningsordenen ikke uden tingets samtykke gøres til genstand for forhandling her i tinget. Hvis der fra nogen side måtte blive fremsat ønske derom, vil jeg imidlertid under henvisning til forretningsordenens § 43 stille forslag om, at tinget giver sin tilslutning til, at statsministerens udtalelse sættes til forhandling efter reglerne om redegørelser i forretningsordenens § 19, stk. 4, dog således at beslutning vil kunne fattes ved

motiveret dagsorden. Ønsker nogen en sådan forhandling? (*Aksel Larsen:* Ja!).

Jeg stiller da forslag om, at statsministerens udtalelse sættes til forhandling efter reglerne i forretningsordenens § 19, stk. 4, dog således at beslutning vil kunne fattes ved motiveret dagsorden.

Dersom ingen gør indsigelse vil jeg betragte dette forslag som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Hr. Aksel Larsen har ordet.

Aksel Larsen: Jeg ønsker at meddele, at socialistisk folkepartis medlemmer med glæde giver regeringen tilslutning til, at den i statsrådet godkender kongens beslutning om at tillade tronfølgeren at indgå det nævnte ægteskab, og jeg erklærer min fulde tilslutning til de smukke ønsker, statsministeren har fremsat for de vordende ægtefolk.

Jeg ønsker samtidig at bemærke, at dette ikke betyder, at vort parti anser den monarkiske statsform for at være den eneste rigtige for Danmark, eller at den i al fremtid bør bestå.

Formanden: Da ikke flere har begæret ordet, er forhandlingen sluttet.

Da der ikke er stillet noget forslag om motiveret dagsorden, tager jeg det som udtryk for, at tinget tager statsministerens redegørelse til efterretning.

Jeg udtaler i overensstemmelse hermed på folketingets vegne de bedste ønsker for det ægteskab, som tronfølgeren og grev Henri de Laborde de Monpezat agter at indgå.

Formanden: Fra statsministeren har jeg modtaget følgende skrivelse:

„Statsministeriet.

København, den 21. september 1966.

Den 21. september 1966 har det behaget Hans Majestæt Kongen at fritage handelsminister (minister for handel, håndværk, industri og søfart) og minister for nordiske anliggender Alf Børge Lars Peter Jensen for denne stilling, at udnævne ambassadør, candidatus politices Tyge Dahlgaard, ridder af 1. grad af

[Formanden.]

Dannebrogordenen, til handelsminister (minister for handel, håndværk, industri og søfart) og minister for nordiske anliggender samt europæiske markedsanliggender,

at bestemme, at de hidtil under udenrigsministeren hørende spørgsmål vedrørende Danmarks deltagelse i Den europæiske Frihandelssammenslutning (EFTA) og vedrørende forholdet til Det europæiske økonomiske Fællesskab (EEC) samt de bilaterale handelspolitiske og økonomiske relationer til EFTA-landene og EEC-landene henlægges under ministeren for europæiske markedsanliggender, samt at bestemme,

at den departementale ekspedition af sager vedrørende disse forretningsområder sker i udenrigsministeriet under ledelse af ministeren for europæiske markedsanliggender og på hans ansvar.

Hvilket jeg herved tillader mig at anmode hr. formanden om at ville meddele folketinget.

J. O. Krag.

/ Morten Eskesen.“

Fra statsministeren har jeg endvidere modtaget følgende skrivelse:

„Statsministeriet.

København, den 22. september 1966.

Under henvisning til den fra folketingets udvalg for forretningsordenen modtagne skrivelse af 1. juni 1966 vedrørende indholdet af bemærkninger til lovforslag skal jeg meddele, at der den 16. september 1966 af statsministeriet er udsendt et cirkulære om bemærkninger til lovforslag.

Jeg skal anmode hr. formanden om at ville gøre folketinget bekendt med cirkulæret, af hvilket jeg vedlægger et eksemplar.

Jeg har samtidig hermed oversendt 300 eksemplarer af cirkulæret til folketingets bureau.

J. O. Krag.

/ Morten Eskesen.“

Eksemplarer af nævnte cirkulære vil blive omdelt til folketingets medlemmer.

I henhold til folketingsbeslutning af 15. maj 1963 om undersøgelse af landbrugets erhvervsøkonomiske forhold vil der være at nedsætte et udvalg på 17 medlemmer.

I henhold til folketingsbeslutning af 3. marts 1965 vil der være at nedsætte et udvalg på 17 medlemmer og 17 stedfortrædere vedrørende de offentlige investeringer.

I henhold til det af folketinget den 4. august 1961 vedtagne forslag om overgang til næste sag på dagsordenen vil der være at nedsætte et udvalg på 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til at følge regeringens forhandlinger om Danmarks optagelse i Det europæiske økonomiske Fællesskab.

I henhold til lov nr. 54 af 5. marts 1954 om det udenrigspolitiske nævn vil der være at foretage valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til det udenrigspolitiske nævn.

I henhold til lov nr. 206 af 7. juni 1952 § 1, jfr. vedtægternes pkt. 2, vil der være at foretage valg af 16 medlemmer og 16 stedfortrædere til Nordisk Råd.

Under henvisning til § 13 i lov nr. 372 af 23. december 1964 om valutaforhold m. v., jfr. lov nr. 228 af 9. juni 1965, anmoder handelsministeren i skrivelse af 30. f. m. om, at der må blive foretaget valg af medlemmer til at indtræde i folketingets valutaudvalg.

I skrivelse af 30. f. m. anmoder handelsministeren om, at det i § 10 i lov nr. 135 af 29. marts 1950 om en sukkerordning nævnte udvalg må blive nedsat.

I skrivelse af 3. d. m. anmoder finansministeren om, at der må blive foretaget valg af det i § 2, stk. 2, i lov nr. 235 af 27. maj 1950 om anvendelse af modværdien af de i henhold til Det europæiske Genopbygningsprogram modtagne gaveydelse omhandlede udvalg.

I skrivelse af 12. f. m. anmoder boligministeren under henvisning til § 3 i lov om regulering af bymæssige bebyggelser, jfr. lovbekendtgørelse nr. 279 af 1. juli 1965, folketinget om at nedsætte det i den pågældende bestemmelse nævnte udvalg.

[Formanden.]

I skrivelse af 23. f. m. anmoder indenrigsministeren om, at det i § 2, stk. 3, i lov nr. 342 af 23. december 1959 om det civile beredskab omhandlede udvalg må blive nedsat af folketetinget.

I skrivelse af 16. f. m. anmoder finansministeren om, at det i toldlovens § 1, stk. 6, nævnte udvalg må blive nedsat.

I skrivelse af 22. f. m. anmoder boligministeren under henvisning til § 114 b i lov om leje, jfr. lovbekendtgørelse nr. 126 af 5. april 1965, folketetinget om at ville nedsætte det i den nævnte bestemmelse omhandlede udvalg på 17 medlemmer.

Med skrivelse af 29. september d. å. fremlægger finansministeren i henhold til grundlovens § 47, stk. 1, for folketetinget statsregnskabet for finansåret fra 1. april 1965 til 31. marts 1966. Eksemplarer af statsregnskabet vil blive omdelt.

Folketingets regnskab for finansåret fra 1. april 1965 til 31. marts 1966 er revideret og vil blive fremlagt i bureauet. Et sammendrag vil blive optaget i Folketings-tidende, tillæg B.

Folketingets ombudsmand har afgivet beretning for året 1965. Eksemplarer af beretningen er tilstillet tingets medlemmer.

I skrivelse af 9. f. m. meddeler finansministeren, at der med virkning fra den 9. september d. å. i henhold til toldlovens § 3, stk. 4, er indført en antidumpingtold på 1 kr. 50 øre pr. stk. ved indførsel af visse aluminiumsvandkedler fremstillet i Øst-tyskland.

Med skrivelse af 10. juni d. å. har statsministeren fremsendt beretning fra kon-taktudvalget for det tyske mindretal angående udvalgets virksomhed i året 1965-66. Eksemplarer af beretningen er tilstillet folketetingets medlemmer.

Med skrivelse af 12. august d. å. er fra udenrigsministeriet modtaget „Beretning til udenrigsministeren om nedrustningsudvalgets virksomhed og den internationale udvikling med hensyn til nedrustning i 1965“. Eksemplarer af beretningen er tilstillet tingets medlemmer.

Med skrivelse af 20. f. m. fremsender handelsministeren beretning om handels-

ministeriets produktivitetsudvalgs virksomhed i finansåret 1965-66. Eksemplarer af beretningen vil blive omdelt.

Med skrivelse af 3. d. m. fremsender undervisningsministeren i henhold til § 4, stk. 2, i lov nr. 312 af 21. december 1955 om en atomenergikommission beretning om kommissionens virksomhed for tiden fra 1. april 1965 til 31. marts 1966. Eksemplarer af beretningen vil blive omdelt.

I skrivelse af 22. juni 1966 har medlem af folketetinget fru Grete Hækkerup, der har haft orlov på grund af sygdom, meddelt, at hun fra den 1. juli d. å. vil kunne genoptage sit arbejde i folketetinget. Stedfortræderen, sekretær Jens Als' hverv som midlertidigt medlem af folketetinget er herefter ophørt fra samme dag at regne.

Endvidere har medlem af folketetinget Dose, der har haft orlov på grund af sygdom, meddelt, at han fra og med den 26. august atter kan give møde i tinget. Stedfortræderen, kontorchef Wingsøes hverv som midlertidigt medlem af folketetinget er herefter ophørt fra nævnte dato at regne.

I skrivelse af 21. august d. å. har overpolitibetjent Ejner Nielsen meddelt, at han er villig til at modtage det ved fhv. finansminister, folketingsmand Poul Hansen (Karlundborg)s død fra den 14. august d. å. ledigblevne mandat som ordinært medlem af folketetinget.

I skrivelse af 16. f. m. meddeler folketingsmand Niels Matthiasen, at han på grund af udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne deltage i folketetingets møder i mindst 3 måneder, hvorfor han anmoder om orlov og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Med skrivelse af 20. f. m. meddeler folketingsmand Knud Østergaard, at han på grund af udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne deltage i folketetingets møder i mindst 1 måned, hvorfor han anmoder om orlov fra den 1. oktober d. å. at regne og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

I skrivelse af 26. april d. å. anmoder folketingsmand Erling Olsen — for at kunne studere ved Gunnar Myrdals institut i Stockholm — om orlov fra folketetinget i folketingssamlingen 1966-67 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

[Formanden.]

Udvalget angående forslag til lov om leje og forslag til lov om midlertidig regulering af boligforholdene har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Medlem af folketinget Knud Bro har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren nedsætte en kommission til forberedelse af en transplantationslov og i samvirke med indenrigsministeriet søge skabt en afklaring af de spørgsmål, der knytter sig hertil? Vil ministeren endvidere søge arbejdet med en revision af ligsynsloven fremskyndet mest muligt?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Medlem af folketinget Else-Merete Ross har meddelt mig, at hun ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren foranledige — hvis ligsynsudvalget ikke allerede er færdig med sit arbejde — at udvalget tager sidste sætning i ligsynslovens § 1 op som hastesag til særskilt behandling med henblik på en eventuel ændring af den del af loven? Vil ministeren samtidig tage skridt til indførelse af en transplantationslov efter lignende retningslinjer som den svenske lov?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Medlem af folketinget Dupont har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil undervisningsministeren skabe grundlag for tilskudsregler til transport af unge til den højere uddannelse, således at der ikke opstår forskelsbehandling af ungdommen? Adgangen til gratis befordring bør ske ikke alene til gymnasiet, men også til anden uddannelse, f. eks. teknika, HF, handelsuddannelse m. v.“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 5. oktober, kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål til ministrene.*
- 2) *Valg af 16 medlemmer til udvalget for forretningsordenen.*
- 3) *Valg af 17 medlemmer til udvalget til valgsprøvelse.*
- 4) *Valg af 17 medlemmer til finansudvalget.*
- 5) *Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til boligudvalget.*
- 6) *Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til udvalget for undervisning og uddannelse.*
- 7) *Valg af 17 medlemmer til lønningsudvalget.*
- 8) *Valg af 17 medlemmer til indfødsretsudvalget.*
- 9) *Valg af 17 medlemmer til ombudsmandsudvalget.*
- 10) *Valg af 17 medlemmer til udvalget angående videnskabelig forskning.*
- 11) *Valg af 2 medlemmer til at føre tilsyn med folketingets bibliotek.*
- 12) *Valg af 9 medlemmer til det i grundlovens § 71 omhandlede tilsyn med behandlingen af personer, som er underkastet frihedsberøvelse.*
- 13) *Valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til et udvalg til at følge regeringens forhandlinger om Danmarks optagelse i Det europæiske økonomiske Fællesskab.*
- 14) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg i henhold til folketingsbeslutning af 15. maj 1963 om undersøgelse af landbrugets erhvervsøkonomiske forhold.*
- 15) *Valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til et udvalg til løbende at modtage oplysninger af økonomiministeren vedrørende de offentlige investeringer.*
- 16) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående den af statsrevisorerne afgivne betænkning over statsregnskabet.*

[Formanden.]

- 17) Valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til det udenrigspolitiske nævn.
- 18) Valg af 16 medlemmer og 16 stedfortrædere til Nordisk Råd.
- 19) Valg af 17 medlemmer til folketingets valutaudvalg.
- 20) Valg af 15 medlemmer til folketingets sukkerudvalg.
- 21) Valg af 9 medlemmer til det i lov nr. 235 af 27. maj 1950 om anvendelse af modværdien af de i henhold til Det europæiske Genopbygningsprogram modtagne gavemyndigheder omhandlede udvalg.
- 22) Valg af 17 medlemmer til folketingets udvalg vedrørende bymæssige bebyggelser.
- 23) Valg af 11 medlemmer til udvalget angående det civile beredskab.
- 24) Valg af 17 medlemmer til folketingets toldudvalg.
- 25) Valg af 17 medlemmer til det i lejelovens § 114 b omhandlede udvalg.
- 26) Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Erling Olsen.
- 27) Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Erling Olsen.
- 28) Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Niels Matthiasen.
- 29) Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Niels Matthiasen.
- 30) Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Knud Østergaard.
- 31) Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Knud Østergaard.

Mødet hævet kl. 13²⁰.

2. møde.

Onsdag den 5. oktober kl. 13.

Formanden: Fra statsministeren har jeg i dag modtaget følgende skrivelse:

„Statsministeriet.

København, den 5. oktober 1966.

I statsrådsmødet den 5. oktober 1966 har Hans Majestæt Kongen meddelt samtykke til, at tronfølgeren, Hendes kongelige Højhed prinsesse Margrethe, indgår ægteskab med Henri Jean Marie André greve de Laborde de Monpezat.

Hvilket jeg herved skal anmode hr. formanden om at ville meddele folketinget.

J. O. Krag.

/ Morten Eskesen.“

I forbindelse hermed kan jeg meddele, at jeg i dag på folketingets vegne har lykønsket Hendes kongelige Højhed tronfølgeren med forlovelsen, ligesom jeg har sendt Hans Majestæt Kongen og Hendes Majestæt Dronningen folketingets hjerteligste lykønskninger.

I skrivelse af dags dato meddeler boligministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

*Forslag til lov om leje,
forslag til lov om midlertidig regulering af boligforholdene,
forslag til lov om boligsikring,
forslag til lov om ændring i lov om boligbyggeri. (Om det almennyttige byggeri og dettes landsbyggefond) og
forslag til lov om ændring af lov om planlægning af Køge Bugt-området.*

I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

*Forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten,
forslag til lov om ændring af lov om skattefri afskrivninger m. v. og
forslag til lov om ændring af lov om beskatningen af renteforsikringer m. v.*